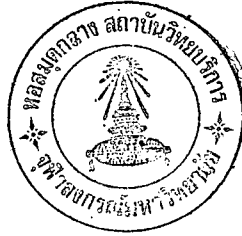


บทที่ 1

บทนำ



ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โดยธรรมชาติคนเป็นสัตว์สังคม กล่าวคือเกิดและดำรงชีพอยู่ในชมรมสังคมหนึ่ง ๆ บังคับหลายประการที่ทำให้การอยู่ร่วมกันของคนเป็นไปได้ เช่นกฎข้อบังคับซึ่งออกมาในลักษณะกฎหมายหรือบทบัญญัติและการลงโทษต่าง ๆ นอกจากหลักระเบียบทางกฎหมายดังกล่าวแล้ว บังคับอันสำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งที่ช่วยธำรงความเป็นระเบียบของสังคมไว้ คือกฎทางค่านิยมหรือจารีตประเพณีต่าง ๆ ที่เป็นลักษณะบังคับภายใน ซึ่งเป็นสิ่งบังคับคนในสังคมควบคุมไปกับกฎหมายซึ่งเป็นสิ่งบังคับภายนอก ในแง่ของกฎหมายคนที่ประพฤติสอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมายของแต่ละสังคมก็ได้ชื่อว่าเป็นพลเมืองดี แต่จะเห็นได้ว่าลักษณะของการบังคับค่านิยมหรือจารีตประเพณีนั้น มีความแตกต่างจากลักษณะดังกล่าวของกฎหมาย กล่าวคือ บางครั้งเราไม่อาจกำหนดขอบเขตของความประพฤติว่าแค่นี้เรียกว่า "ถูก" แค่นี้จึงเรียกว่า "ผิด" อย่างเด่นชัดเท่ากับลักษณะของกฎหมาย สาเหตุประการสำคัญที่สุดประการหนึ่งคือกฎหรือพฤติกรรมทางค่านิยมหรือจารีตประเพณีสำคัญที่สุดประการหนึ่งคือกฎหรือพฤติกรรมทางค่านิยมหรือจารีตประเพณี จำต้องอิงอาศัยหลักทางค่านิยมเป็นปัจจัยหลัก แต่จิตมนุษย์ลึกซึ้งและสลับซับซ้อนทั้งโครงสร้างและธรรมชาติ ยากแก่การศึกษาทำความเข้าใจได้โดยตลอดและถ่องแท้ แต่จะอย่างไรก็ตาม ทางที่เป็นไปได้สำหรับการอยู่ร่วมกันก็คือคนเราจำต้องคล้อยตามหรือยึดถือกฎจารีตประเพณีหนึ่ง โดยตรง - อ้อม ในขีดชั้นมาก - น้อย ... เสมอ และตรงจุดนี้ได้ นำเราไปพบกับปัญหาพื้นฐานที่ว่า กฎทางจารีตประเพณีในตัวของตนเองแล้วมีธรรมชาติหรือคุณค่าน่าเชื่อถือแค่ไหน เมื่อนำไปปฏิบัติผลลัพธ์จะออกมาในลักษณะอย่างไรต่อตัวเองและสังคม แน่นนอนคำถามดังกล่าวนี้ย่อมต้องรวมถึงปัญหามาตรฐานการตัดสินใจด้วย เพราะกฎทางจารีตประเพณีก็เช่นเดียวกับกฎหมาย คือเป็นความคิดที่เกี่ยวกับใคร อะไร หรืออย่างไร จึงเรียกว่า ถูก - ผิด นั่นคือใช้อะไรมาวัดหรือพิจารณา "เหตุ" (การกระทำ) ต่าง ๆ

ถ้าอย่างนี้ "ผล" (ผลของการกระทำ) เป็นอย่างนี้...เป็นสิ่งที่ถูก - ผิด แต่กฎจริยธรรม กว้างและลึกไปกว่านั้นอีกคือนอกจากจะเป็นเรื่องของความผิด-ถูกธรรมดาแล้ว ยังเกี่ยวพันไปถึงธรรมชาติและขอบเขตของความผิด-ชอบ-ชั่ว-ดี และคุณค่าต่าง ๆ ทางค่านิยมจริยธรรมอีกด้วย

ดังนั้นปัญหาการศึกษาค่านิยมจริยธรรมจึงยังคงได้รับการนำมาศึกษาและพิจารณากันอยู่ตลอดเวลา จุดมุ่งหมายพื้นฐานของกฎเกณฑ์ทางค่านิยมจริยธรรมต่าง ๆ ก็เพียงเพื่อให้คนถือ เป็นแบบอย่างของความประพฤติเพื่อความดีและชดเชยตนเอง แต่วิธีการและสมมุติฐานในการเข้าถึงหลักการนี้ นักจริยธรรมทั้งหลายมักจะไม่ค่อยเห็นพ้องกันนัก แต่ส่วนใหญ่จะเป็นว่าพวกหนึ่งว่าความประพฤติจะเรียกได้ว่า "ดี" หรือ "ควร" ต้องเป็นสิ่งที่ปฏิบัติแล้วนำมาซึ่งผลดี คือ ผลประโยชน์หรือความสุขมากกว่าส่วนเสีย หรือความทุกข์ยาก เพราะความสุขเป็นจุดสุดยอดของความปรารถนาของคนทั่ว ๆ ไป หรือสิ่งอื่นนอกจากนี้จะดีหรือควรก็เพราะเป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสุขความพอใจมากกว่าความทุกข์เท่านั้น ซึ่งเป็นนักจริยธรรมฝ่ายที่เป็นสุขนิยมและหรือประโยชน์นิยม แต่อีกพวกหนึ่งซึ่งไม่เห็นด้วยกับความคิดแบบนี้คือพวกพหุนิยม เช่นค่านิยมที่ว่า ความสุขหรือผลประโยชน์ไม่ใช่ความต้องการสุดท้ายของคนทุกคน การทำตามกฎของเหตุผลทางศีลธรรมต่างหากที่ทำให้คนเป็นคนที่ดีสมบูรณ์และแท้จริง เหตุผลมีค่าสูงกว่าความสุขซึ่งเป็นเรื่องของความรู้สึกซึ่งไม่ใช่สิ่งที่มีเฉพาะในคนเท่านั้น (อารมณ์ต่าง ๆ) ในสัตว์และพืชก็มีการพิสูจน์แล้วว่ามีความรู้สึกน้อยด้วย

เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว เราในฐานะ "ปัญญาชน" จะยืนอยู่ตรงไหน คือจะเลือกเอาหลักการความประพฤติแบบใดจึง "เหมาะสม" ที่สุด รอส! ในฐานะนักจริยธรรมที่คนที่สุดคนหนึ่งของปรัชญาแบบ "พหุนิยม" (Deontologism) จึงเสนอว่าเราควรจะยืนอยู่ตรงกลางระหว่างความรู้สึกและหลักการ เหตุผลคือประพฤติไปตามหลักที่ทำให้คนเป็นคนอันประกอบด้วยความรู้สึกและเหตุผล

วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความคิดหลักของ เซอร์ วิลเลียม เดวิด รอส ใน ความพยายามประนีประนอมหลักการของประโยชน์นิยมและหลักการพันธานิยมสุดโต่ง ของค่าน้ำหนักด้วยกันโดยแบ่งขั้นตอนการศึกษาออกเป็นลำดับหัวข้อตามความคิดดังต่อไปนี้

1. ทรรศนะของสุชนิยม ประโยชน์นิยม และทรรศนะของรอสที่มีต่อทรรศนะเหล่านี้
2. ทรรศนะของรอสที่มีต่อความสำนึกในหน้าที่ของค่าน้ำหนัก
3. ทฤษฎีหน้าที่ขั้นต้น
4. สรุปและวิจารณ์

ขอบเขตของการค้นคว้าก็มุ่งศึกษาจากงานเขียนของรอสเอง ๒ เล่ม คือ "The Right and the Good" และ "Foundations of Ethics" ซึ่งถือเป็น ข้อมูลชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) เป็นหลักใหญ่ แต่ก็จะพิจารณาข้อคิดของนักเขียนท่านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบบ้าง

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการศึกษาจะอาศัยข้อมูลชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) คือจากงานเขียนของรอส 2 เรื่องเป็นหลัก คือ "The Right and the Good" และ "Foundation of Ethics" และพิจารณาข้อมูลของนักเขียนท่านอื่นเท่าที่จำเป็นในฐานะข้อมูลชั้นทุติยภูมิ (Secondary Sources) โดยวิธีรวบรวม อ่าน ศึกษา และวิเคราะห์ให้เห็นว่า ความคิดของรอสมีความสมเหตุสมผลหรือไม่ที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับหลักของสุชนิยมและประโยชน์นิยม รวมทั้งนักพันธานิยมคือค่าน้ำหนัก และต่อจากนั้นรอสก็ได้เสนอทฤษฎีใหม่ขึ้นมาระหว่างความเห็นขัดแย้งที่เขาวิพากษ์ทั้ง 2 ดังกล่าว โดยขั้นแรกจะเป็นการศึกษาและพิจารณาทฤษฎีสุชนิยมและประโยชน์นิยมควบคู่กันไป ต่อมาก็คือเป็นการศึกษาความคิดเรื่องความสำนึกในหน้าที่ของค่าน้ำหนัก ต่อจากนั้นก็จะเป็นความคิดเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ของรอสที่เขาตั้งใจจะเสนอคือทฤษฎีหน้าที่ขั้นต้น สุดท้ายจะเป็นการสรุปความคิดของรอสทั้งหมดและวิจารณ์ในจุดที่คิดว่ามีปัญหา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อความเข้าใจทฤษฎีจริยศาสตร์แบบ พหุนิยมได้ดีขึ้นโดยมีรสเป็น
ตัวแทน
2. เพื่อให้เห็นแนวโน้มและคำตอบใหม่ของทฤษฎีนี้ในฐานะเป็นทฤษฎีทาง
จริยศาสตร์ที่สำคัญทฤษฎีหนึ่ง
3. เพื่อให้เห็นลักษณะ ลู่ทาง และวิธีแก้ไขปัญหา อันนำไปสู่การตัดสินใจ
เลือกปฏิบัติขั้นสุดท้ายในชีวิตประจำวันได้อย่างมีหลักเกณฑ์ตามความเหมาะสมยิ่งขึ้น



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย